

УДК 338.1

MANAGEMENT OF PRODUCTION AND ECONOMIC ACTIVITIES OF AN ENTERPRISE: FROM THEORY TO PRACTICE

УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Harvat O. / Гарват О.А.

с.е.с., аs.prof. / к.е.н., доц.

ORCID: 0000-0002-4404-3219

Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, Instytut's'ka, 11, 29016

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Інститутська 11, 29016

Koval A. / Коваль А. В.

Анотація. Стаття присвячена обґрунтуванню доцільності запровадження управління виробничо-господарською діяльністю підприємств. Сьогодні, діяльність промислових підприємств України протікає в умовах війни, що характеризується високим рівнем невизначеності, нестабільності, ризику, і такі, що вимагають оперативного реагування з метою забезпечення сталого розвитку їх діяльності. Забезпечити ефективну діяльність підприємства за таких умов, можливо шляхом запровадження в економічну практику підприємств науково-обґрунтованих підходів до управління виробничо-господарською діяльністю, як основи його функціонування. Для цього було досліджено етимологію термінів «виробнича діяльність», «господарська діяльність», «виробничо-господарська діяльність», що дозволило повною мірою розкрити зміст завдань, що покладаються на управління виробничо-господарською діяльністю підприємств.

Доведено, що управління виробничо-господарською діяльністю підприємств є процесом цілеспрямованого впливу управлінців усіх рівнів на процес здійснення операційної, фінансової, інвестиційної, маркетингової, логістичної та інших видів діяльності, передбачених Статутом підприємств, який відбувається на відповідних принципах, і відповідає цілям здійснення підприємницької діяльності. Встановлено, що для ефективного управління виробничо-господарською діяльністю підприємств доцільно дотримуватися таких принципів: системності; комплексності; єдності цілей; планомірності; об'єктивності; оптимізації та гнучкості. Було встановлено, що ефективність діяльності та сталий розвиток підприємства досягаються через реалізацію функції управління, зокрема: організацію, планування, мотивацію та контроль.

Ключові слова: підприємство, виробнича діяльність, господарська діяльність, виробничо-господарська діяльність, управління, ефективність.

Вступ.

Промислові підприємства належать до однієї із ключових галузей народного господарства країни, і є основою її промислового виробництва. Вони створюють велику кількість робочих місць, є джерелом значних надходжень до бюджету і відрахувань у соціальні фонди країни. Промисловість генерує значну частину ВВП, а її розвиток приводить до зростання загального добробуту країни. Частка промисловості у структурі ВВП наразі становить близько 20 %.

Промислові підприємства є рушійною силою інновацій та флагманом технічного переоснащення, що стимулює розвиток науково-технічного прогресу та підвищує конкурентоспроможність країни на світових ринках. Якщо до початку війни в Україні перед науковцями і практиками у галузі економіки промисловості стояло завдання забезпечити високій рівень конкурентоспроможності промислових підприємств й впровадження інновацій та екологічно безпечних технологій, то сьогодні це – оцінка ризиків, забезпечення енергетичної незалежності, прогнозування ринкових тенденцій, стимулювання експорту продукції та збереження робочих місць. Виконати поставлені завдання можливо шляхом запровадження системи ефективного управління виробничо-господарською діяльністю підприємства.

Важливий внесок в дослідження питань пов'язаних із теорією і практикою функціонування й розвитку промислових підприємств внесли вітчизняні учені, серед яких: Гринчуцький В., Карапетян Е., Коновал В., Карачка А., Семенов Г., Харів П., Ширяєва Н., Погріщук Б..

На особливу увагу заслуговують праці учених, які досліджують питання ефективності системи управління виробничо-господарською діяльністю підприємств, визначаючи її як основу підприємництва, а саме: Ващенко А., Гурська І., Герчанівська С., Кулаков В., Кугук І., Рега М., Тюхтій М., Чукіна І., Феєр О., Федуняк І..

Метою статті є дослідження теоретичних основ управління виробничо-господарською діяльністю підприємств та визначення завдань, які покладаються на систему ефективного управління з метою досягнення головної мети його функціонування, а саме – отримання прибутку.

Основний текст.

На даний час діяльність промислових підприємств України протікає в умовах війни, що характеризується високим рівнем невизначеності, нестабільності, ризику, і такі, що вимагають оперативного реагування з метою забезпечення сталого розвитку їх діяльності. Забезпечити ефективну діяльність підприємства за таких умов, можливо шляхом запровадження в економічну

практику підприємств науково-обґрунтованих підходів до управління виробничо-господарською діяльністю, як основи його функціонування.

Оскільки, виробничо-господарська діяльність є основою здійснення підприємництва, виникає об'єктивна необхідність дослідити етимологію значення термінів «виробнича діяльність», «господарська діяльність», «виробничо-господарська діяльність», що дозволить повною мірою розкрити зміст завдань, що покладаються на неї.

Виробнича діяльність – це цілеспрямована діяльність, у процесі якої люди за допомогою засобів праці перетворюють сировину та матеріали на готову продукцію, роботи або послуги. Вона спрямована на створення матеріальних і суспільних благ, необхідних для існування, і є ключовим елементом всього виробничого циклу підприємства [1].

Виробнича діяльність – це діяльність, яка пов'язана з переробкою сировини в готовий продукт, особливо за допомогою широкомасштабної промислової операції [2].

Виробнича діяльність – певний вид господарської діяльності, направлена на організацію та здійснення у просторі та часі процесу створення економічних благ. Основним завданням цієї діяльності є забезпечення випуску основної та побічної продукції за номенклатурою та фізичними обсягами на основі використання виробничих потужностей підприємства [3].

Короткова К. О. у своєму дослідженні робить висновок, що виробнича діяльність це виробництво спрямоване на створення фізичного продукту за допомогою будь-яких засобів праці [4, с. 29].

Існує також, більш розгорнутий підхід за якого, виробнича діяльність визначається як сукупність дій із використанням знарядь праці, здійснюваним персоналом підприємства для виготовлення конкретних видів продукції, при цьому зазначено, що будь-який виробничий процес є перетворюючою діяльністю, оскільки вхідні матеріали та напівфабрикати в результаті самого процесу перетворюються на готову продукцію [5].

Відповідно до вищевикладеного можемо зробити висновок, такий: наука і

практика на сьогодні не дає єдиного вірного визначення поняття «виробнича діяльність». Є лише усвідомлене сприйняття даного процесу, як фундаментальної основи функціонування підприємства в основі якої закладено сам процес виробництва, як форми перетворення сировини на готовий продукт. Наразі, сьогодні процес виробництва не обмежується лише перетворенням ресурсів на готовий продукт, а являє собою процес створення матеріальних благ, що охоплює продуктивні сили суспільства та виробничі відносини. Сьогодні, виробництво – це складна, динамічна система взаємопов'язаних елементів, що акумулює у собі усі види ресурсів (матеріальні, фінансові, трудові, інформаційні, технологічні) та інтегрована в усі види діяльності, які провадить підприємство (операційну, інноваційну, маркетингову, фінансову, логістичну, інвестиційну тощо). Таким чином, в основі виробничої діяльності підприємства є виробництво. Тому, раціональність організації виробничого процесу визначатиме ефективність виробничої діяльності підприємства.

Досліджуючи сутність економічної категорії «господарська діяльність» розпочнемо із законодавчо визначеним її трактуванням. Так, згідно ст. 2 Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» під господарською діяльністю розуміється діяльність у сфері суспільного виробництва, спрямована на виробництво та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [6].

У Податковому Кодексі України (ст. 14, п. 14.1.36) визначено: «Господарська діяльність – діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за договорами комісії, доручення та агентськими договорами» [7].

Господарським кодексом України (ст. 3) встановлено: «Під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у

сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність» [8].

Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» у ст. 1 дає таке визначення: «господарська діяльність – будь-яка діяльність, у тому числі підприємницька, юридичних осіб, а також фізичних осіб – підприємців, пов'язана з виробництвом (виготовленням) продукції, торгівлею, наданням послуг, виконанням робіт» [9].

У підручнику Погрібного О.О. визначено, що господарська діяльність підприємств – це діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт або надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [10, с. 166].

Матвійчук Л. О. визначає господарську діяльність як «самостійну, суспільно корисну діяльність юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізичних осіб, спрямовану на виготовлення і реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг, що мають цінову визначеність, яка поєднує приватні і публічні інтереси та здійснюється в межах чинного законодавства [11, с. 17].

Як бачимо, з усіх вище наведених визначеннях приведених із законодавчих актів та наукової літератури, немає єдиного трактування поняття «господарська діяльність». Проте, в усіх визначеннях зазначається, що це діяльність пов'язана безпосередньо із виробництвом та реалізацією продукції.

Аналіз економічної наукової літератури показав, що науковці зрідка використовуються поняття «виробнича» чи «господарська» діяльність, оскільки виробнича – спрямована на виробництво (як правило, суспільне), а господарська – на виробництво та реалізацію (комерцію/торгівлю). Тому, для характеристики діяльності, зокрема промислових підприємств, прийнято використовувати поняття «виробничо-господарська діяльність».

Погляди науковців на трактування сутності поняття «виробничо-

господарська діяльність» наведемо у таблиці 1.

Таблиця 1 – Визначення сутності поняття «виробничо-господарська діяльність»¹

Автор	Визначення «виробничо-господарська діяльність»
1	2
Будзан Б. П., [12, с. 48-49].	Трактує виробничо-господарську діяльність, як дослідницьку категорію, яку доцільно розглядати в якості похідної від поняття виробничо-господарська система, що традиційно розглядається як впорядкована сукупність елементів частин, що мають постійний взаємозв'язок та функціонують з метою створення (виробництва) певної продукції, виконання робіт або надання послуг за умови підпорядкування кожного елемента суспільній меті системи
Жушман В. П., [13].	Виробничо-господарська діяльність – це діяльність суб'єктів господарювання (товаровиробників) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, на яких вони базуються, по виробництву сільськогосподарської продукції, її переробці і реалізації, а також здійснення ними інших видів підприємницької діяльності, яка не заборонена законом.
Коновал В. В., [14, с. 62].	Розглядає виробничо-господарську діяльність як діяльність з впорядкування, взаємоузгодження роботи та реалізації покладених функцій сукупності елементів і частин, в ході постійного взаємозв'язку з метою створення (виробництва) певної продукції, виконання робіт або надання послуг, підпорядкування кожного елемента системи спільній меті.
Кугук І. О., [15, с. 29-32].	Виробничо-господарська діяльність підприємства – це економічно обґрунтований та такий, що не суперечить законодавству, процес планування, виробництва, вдосконалення продукту з ціллю його подальшого збуту та отримання прибутку у відповідності до потреб споживачів та ринкової кон'юнктури.
Кулаков В. І., [16, с. 212].	Під виробничо-господарською діяльністю слід розуміти діяльність зі впорядкування, взаємоузгодження роботи та реалізації покладених функцій сукупності елементів і частин у процесі постійного взаємозв'язку з метою створення (виробництва) певної продукції, виконання робіт або надання послуг, підпорядкування кожного елемента системи спільній меті.
Рега М. Г., [17, с. 23-25].	Виробничо-господарська діяльність – це організаційно-економічний процес пошуку і використання можливостей виробництва, послуг, відповідно до поставлених цілей та завдань.
Семенов Г. А., [18].	Виробничо-господарська діяльність підприємства досліджується як економічна система, яка має об'єкти подвійної природи. З одного боку, це елементи, що визначають виробничо-технічну структуру організації, знаряддя й предмети праці, а також технологічні правила, що регламентують процеси виробництва, розподіл продукції, проведення досліджень і розробок. З іншого – це чинники, що визначають соціально-економічну структуру організації, фахову підготовленість і спроможність до трудової діяльності учасників, їх соціальні сукупності (колективи, робочі групи, відділи), характер розподілу повноважень і відповідальності між працівниками, групами, колективами у процесі прийняття управлінських рішень та їх неформальні відносини.

Тюхтій М. П., Піскунова А. О., [19, с. 24].	Виробничо-господарська діяльність підприємства являє собою обґрунтований, не суперечний законодавству процес планування, виробництва продукту з ціллю його подальшого збуту та отримання прибутку відповідно до потреб споживачів та ринкової кон'юнктури.
Чукіна І. В., [20, с. 76].	Виробничо-господарська діяльність є комерційним процесом суспільного виробництва, спрямований на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру.
Ширяєва Н. Ю., [21, с. 11].	Виробничо-господарська діяльність будівельних організацій – це комерційний процес (який має за мету отримання прибутку) суспільного виробництва, спрямований на виготовлення та реалізацію будівельної продукції чи виконання робіт вартісного характеру.
Хобта В. М., Солодова О. А., Кравченко С. І., Фищенко О. Н., [22, с. 23].	Виробничо господарська діяльність – це організаційно економічний процес пошуку і використання можливостей виробництва, обміну та розподілу продукту відповідно до поставлених цілей та завдань.

Примітки: ¹ Складено автором

Таким чином стає зрозуміло, що виробничо-господарська діяльність є основою функціонування будь якого суб'єкта господарювання, а її результативність залежить від ефективності управління нею. Тому, для забезпечення ефективної діяльності суб'єкта господарювання слід запровадити систему управління його виробничо-господарською діяльністю.

Для формування системи управління виробничо-господарською діяльністю підприємства та, у подальшому, визначення рівня її ефективності доцільно визначити, що слід розуміти під поняттям «управління виробничо-господарською діяльністю». Існуючі підходи до трактування сутності поняття «управління виробничо-господарською діяльністю» наведемо у таблиці 2.

Управління виробничо-господарською діяльністю підприємств є процесом цілеспрямованого впливу управлінців усіх рівнів на процес здійснення операційної, фінансової, інвестиційної, маркетингової, логістичної та інших видів діяльності, передбачених Статутом підприємств, який відбувається на відповідних принципах, і відповідає цілям здійснення підприємницької діяльності.

Принципи – це фундаментальні засади, основні й найважливіші правила, положення, першооснови, на яких будуються наукові закони, норми права та ідеології. У сфері управління виробничо-господарською діяльністю підприємств

– це основні правила, яких слід дотримуватися при побудові процесу впливу на протікання усіх видів діяльності підприємства з метою забезпечення ефективності його діяльності. На даний час, наука і практика оперує великою кількістю принципів управління виробничо-господарською діяльністю підприємств, зокрема: оптимальність, комплексність, об'єктивність, гнучкість, адаптивність; організаційна інноваційність; науковості; ефективності; результативності; системності; соціальної спрямованості; законності в управлінській діяльності; гласності; об'єднання колегіальності і єдиноначальності [20, 25, 26].

Таблиця 2 – Наукові підходи до визначення сутності поняття «управління виробничо-господарською діяльністю»²

Автор	Визначення
Вашенко А. А. [23, с. 82].	Управління виробничо-господарською діяльністю – це комплекс заходів з планування, організації, мотивації, контролю виробничо-господарської діяльності, щоб підвищити її ефективність у довгостроковій перспективі, а також цілеспрямовано діяти на колектив робітників з метою досягнення цілі виробництва.
Кугук І.О. [15, с. 32].	Управління виробничо-господарською діяльністю – це вплив менеджерів підприємства на господарювання та процес виробництва через прийняття управлінських рішень.
Р. Зоді [24, с. 18].	Керування виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства зазвичай базується на основі управлінських рішень – вибору, який повинен зробити керівник, щоб виконати обов'язки, зумовлені посадою, яку він займає. Ціллю розробки і прийняття будь-якого управлінського рішення є забезпечення оптимального та найбільш ефективного варіанта досягнення поставлених перед організацією цілей.
Кулаков В.І. [16, с. 212]	Управління виробничо-господарською діяльністю підприємств є процесом впливу менеджерів підприємств на процес управління, який заснований на відповідних методах, принципах і функціях.
Ширяєва Н. Ю. [21, с. 11].	Управління виробничо-господарською діяльністю - це комплекс заходів з планування, організації, мотивації, контролю виробничо-господарської діяльності з метою підвищення її ефективності у довгостроковій перспективі, а також цілеспрямована дія на колектив робітників з метою досягнення цілі виробництва.

Примітки: ² Складено автором

На нашу думку, для ефективного управління виробничо-господарською діяльністю підприємств доцільно дотримуватися таких принципів:

- 1) системності, що передбачає управління виробничо-господарською

діяльністю, як управління єдиним цілим, що складається із взаємопов'язаних елементів (напрямків діяльності, предметів праці та засобів праці), які разом забезпечують його ефективне функціонування та властивості;

2) комплексність, що фокусується на багатогранності впливу факторів на процес управління виробничо-господарською діяльністю та необхідністю охопити усе різноманіття цих впливів;

3) єдності цілей, як головної умови досягнення генеральної мети підприємства, шляхом узгодженості дій усіх підрозділів та співробітників;

4) планомірності, який забезпечує цілеспрямованість, послідовність і злагодженість дій в процесі управління виробничо-господарською діяльністю підприємства для досягнення намічених результатів у заздалегідь встановлені терміни;

5) об'єктивність, що передбачає раціональний, зважений та обґрунтований підхід до прийняття управлінських рішень під час здійснення виробничо-господарської діяльності, враховуючи реальний стан справ на основі використання дії об'єктивних закономірностей і законів;

6) оптимізації, як вибір найкращого, найбільш вигідного варіанту дій в управлінні виробничо-господарською діяльністю підприємства;

7) гнучкість, що дозволяє швидко реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі шляхом внесення коректив в процес управління виробничо-господарською діяльністю підприємств.

Провідну роль і напрямки діяльності підприємства, що забезпечують ефективність його діяльності та сталий розвиток реалізують через функції управління. Прийнято виокремлювати чотири основних функцій у сфері управління, зокрема виробничо-господарською діяльністю підприємств, які забезпечують досягнення бажаних результатів, а саме: планування; організації; мотивації; контролю. Разом з тим, перелік основних функцій може бути розширено [20, с. 79].

Реалізація цих функцій в процесі управління виробничо-господарською діяльністю підприємства на практиці дозволить забезпечити високий рівень

конкурентоспроможності підприємства та позитивний результат його діяльності.

Практичним вираженням значимості проведення дослідження теоретичних основ управління виробничо-господарською діяльністю підприємства є забезпечення можливості досягнення мети його функціонування, а саме – отримання прибутку, і розв’язання завдань поставлених перед ним завдань.

Погоджуємося із думкою Феєр О. В. про те, що основне завдання управління виробничо-господарською діяльністю полягає у забезпеченні ефективності здійснення виробничої діяльності. Зміст ефективності полягає, по-перше, в отриманні прибутку, по-друге, наскільки ефективно в процесі виробництва використовувались ресурси [25, с. 142].

Висновки.

Таким чином, можна визначити основні завдання, які покладаються на процес управління виробничо-господарською діяльністю підприємств:

- ✓ визначити пріоритетні напрямки діяльності підприємства;
- ✓ оптимізувати організаційну, технологічну, виробничу структуру підприємства;
- ✓ сформувати стратегічні пріоритети розвитку виробничо-господарської структури підприємств;
- ✓ досягати підприємству поставлених стратегічних цілей і завдань;
- ✓ забезпечує конкурентоздатність підприємства;
- ✓ сприятиме забезпеченню сталого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі;
- ✓ забезпечує раціональне формування та використання усіх видів ресурсів підприємства (фінансових, трудових, матеріальних, інформаційних тощо);
- ✓ впорядковує процеси в організаційній, виробничій, маркетинговій, фінансово-економічній діяльності;
- ✓ оптимізує техніко-технологічну діяльність підприємства;
- ✓ удосконалення стимулювання праці, що сприятиме зростанню рівня продуктивності праці;

- ✓ запровадження контролінгу, з метою забезпечення оптимального використання усіх видів ресурсів і досягнення прогнозованого рівня прибутковості;
- ✓ забезпечить підґрунтя для запровадження (розвитку) інвестиційно-інноваційної діяльності;
- ✓ зростання ринкової вартості підприємства;
- ✓ покращення умов праці;
- ✓ запровадження програм соціальної відповідальності підприємства відповідно до вимог сталого розвитку;
- ✓ забезпечення розширення (спеціалізації та диверсифікації) виробничо-господарської діяльності підприємства.

Література:

1. Виробнича діяльність – це. URL: <https://surl.lu/hkmync> (дата звернення 10.11.2025).
2. Manufacturing activity. General Multilingual Environmental Thesaurus. URL: <https://www.eionet.europa.eu/gemet/en/concept/5005> (дата звернення 10.11.2025).
3. Виробнича діяльність підприємства: сутність та форми організації. URL : <https://studall.org/all3-37734.html> (дата звернення 9.11.2025).
4. Короткова К.О Виробнича та операційна діяльність: сучасні трактування сутності та співвідношення понять. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2021. № 4. С. 29-34.
5. Виробнича діяльність людини. Отримання знань. URL: <https://surl.li/zeheog> (дата звернення 10.11.2025).
6. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб». Редакція від 09.01.2025. Документ № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20/ed20250109/sp:side:max20#n10> (дата звернення 15.11.2025).
7. Податковий Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI.

URL: <https://surl.li/qqxrkk> (дата звернення 10.11.2025).

8. Господарський кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV.

URL: <https://surl.li/pgdcgv> (дата звернення 10.11.2025).

9. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». Редакція від 01.06.2000 № 1775-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1775-14#Text> (дата звернення 10.11.2025).

10. Аграрне право України : підручник / За ред. О. О. Погрібного. Київ : Істина, 2007. 448 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Pohribnyi_OO/Ahrarne_pravo_Ukrainy.pdf?PHPSESSID=touch3h5kfn8qjl35h321cd097 (дата звернення 10.11.2025).

11. Матвійчук Л. О. Концептуальні підходи до визначення сутності поняття «господарська діяльність підприємства». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Випуск 12, Ч.2. С. 14-18.

12. Будзан Б. П. Менеджмент в Україні: сутність і перспективи. Київ : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 309 с.

13. Жушман В. П. Аграрне право та законодавство України : навч.-практ. посібн. Харків : ТОВ «Одіссей», 2003. 448 с.

14. Коновал В. В. Стратегічне управління підприємствами легкої промисловості. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2011. № 2. Т. 2. С. 61-64.

15. Кугук І. О. Управління виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства: теоретичний аспект. *Економіка АПК*. 2010. № 3. С. 29-32.

16. Кулаков В. І. Еволюція поглядів на управління виробничо-господарською діяльністю підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету* 2011. № 5. Т. 1 С. 212-216. URL: https://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2011_5_1/212-216.pdf (дата звернення 9.11.2025).

17. Рега М. Г. Сутність виробничо-господарської діяльності підприємств

України. *Кримський економічний вісник*. 2013. № 1. С. 23-25.

18. Семенов Г. А., Семенов А. Г. Організація та планування господарської діяльності підприємства : монографія. Запоріжжя : ЗДІА, 2001. 174 с.

19. Тюхтій М. П., Піскунова А. О. Комплексний підхід до аналізу виробничо-господарської діяльності підприємств машинобудування. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Випуск 6 –2 (12). С. 23-27.

20. Чукіна І. В. Управління виробничо-господарською діяльністю аграрних підприємств : теоретичний аспект. *АГРОСВІТ*, 2014. № 5. С. 76-80.

21. Ширяєва Н. Ю. Управління розвитком виробничо-господарської діяльності будівельної організації. *Technology audit and production reserves*. 2012. № 4/2(6). С. 11-12.

22. Хобта В. М., Солодова О. А., Кравченко С. І. Формування господарських рішень : монографія. Донецьк : Каштан, 2003. 416 с.

23. Ващенко А. А. Ефективність виробничо-господарської діяльності в механізмі управління промисловими підприємствами. *Економіка промисловості*. Економічний вісник. 2014. № 1. С. 80–87.

24. Zody Richard E. An Overview on Credentialing / Zody Richard E // *Public Budgeting & Finance*. 1998. Vol. 18. 40-48 pp.

25. Феєр О. В. Теоретичні підходи до управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. *Інноваційна економіка*. 2017. №11-12 [72]. С. 140-144.

26. Гурська І. С., Герчанівська С. В. Федуняк І. О. Система управління виробничо-господарською діяльністю аграрних підприємств в умовах воєнного стану. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2024, № 1(50). С. 70-76.

References.

1. Vyrobnycha diialnist – tse. URL: <https://surl.lu/hkmync> (data zvernennia 10.11.2025).
2. Manufacturing activity. General Multilingual Environmental Thesaurus. URL: <https://www.eionet.europa.eu/gemet/en/concept/5005> (data zvernennia 10.11.2025).
3. Vyrobnycha diialnist pidpriemstva: sutnist ta formy orhanizatsii. URL : <https://studall.org/all3-37734.html> (data zvernennia 9.11.2025).
4. Korotkova K.O Vyrobnycha ta operatsiina diialnist: suchasni traktuvannia sutnosti ta spivvidnoshennia poniat. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 2021. № 4. S. 29-34.

5. Vyrobnycha diialnist liudyny. Otrymannia znan. URL: <https://surl.li/zeheog> (data zvernennia 10.11.2025).
6. Zakon Ukrainy «Pro osoblyvosti rehuliuвання diialnosti yurydychnykh osib okremykh orhanizatsiino-pravovykh form u perekhidnyi period ta obiednan yurydychnykh osib». Redaktsiia vid 09.01.2025. Dokument № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20/ed20250109/sp:side:max20#n10> (data zvernennia 15.11.2025).
7. Podatkovi Kodeks Ukrainy; Zakon, Kodeks vid 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://surl.li/qqxrqk> (data zvernennia 10.11.2025).
8. Hospodarskyi kodeks Ukrainy; Zakon, Kodeks vid 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://surl.li/pgdcgv> (data zvernennia 10.11.2025).
9. Zakon Ukrainy «Pro litsenzuvannia pevnykh vydiv hospodarskoi diialnosti». Redaktsiia vid 01.06.2000 № 1775-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1775-14#Text> (data zvernennia 10.11.2025).
10. Ahrarne pravo Ukrainy : pidruchnyk / Za red. O. O. Pohribnoho. Kyiv : Istyna, 2007. 448 s. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Pohribnyi_OO/Ahrarne_pravo_Ukrainy.pdf?PHPSESSID=touch3h5kf n8qjl35h321cd097 (data zvernennia 10.11.2025).
11. Matviichuk L. O. Kontseptualni pidkhody do vyznachennia sutnosti poniattia «hospodarska diialnist pidpriemstva». Naukovi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo. 2017. Vypusk 12, Ch.2. S. 14-18.
12. Budzan B. P. Menedzhment v Ukraini: sutnist i perspektyvy. Kyiv : Vydavnytstvo Solomii Pavlychko «Osnovy», 2001. 309 s.
13. Zhushman V. P. Ahrarne pravo ta zakonodavstvo Ukrainy : navch.-prakt. posibn. Kharkiv : TOV «Odisei», 2003. 448 s.
14. Konoval V. V. Stratehichne upravlinnia pidpriemstvamy lehkoi promyslovosti. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky. 2011. № 2. T. 2. S. 61-64.
15. Kuhuk I. O. Upravlinnia vyrobnyccho-hospodarskoiu diialnistiu promyslovoho pidpriemstva: teoretychnyi aspekt. Ekonomika APK. 2010. № 3. S. 29-32.
16. Kulakov V. I. Evoliutsiia pohliadiv na upravlinnia vyrobnyccho-hospodarskoiu diialnistiu pidpriemstv. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu 2011. № 5. T. 1 S. 212-216. URL: https://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2011_5_1/212-216.pdf (data zvernennia 9.11.2025).
17. Reha M. H. Sutnist vyrobnyccho-hospodarskoi diialnosti pidpriemstv Ukrainy. Krymskyi ekonomichni visnyk. 2013. № 1. S. 23-25.
18. Semenov H. A., Semenov A. H. Orhanizatsiia ta planuvannia hospodarskoi diialnosti pidpriemstva : monohrafiia. Zaporizhzhia : ZDIA, 2001. 174 s.
19. Tiukhtii M. P., Piskunova A. O. Kompleksnyi pidkhid do analizu vyrobnyccho-hospodarskoi diialnosti pidpriemstv mashynobuduvannia. Ekonomichni visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii. 2017. Vypusk 6 –2 (12). S. 23-27.
20. Chukina I. V. Upravlinnia vyrobnyccho-hospodarskoiu diialnistiu ahrarnykh pidpriemstv : teoretychnyi aspekt. AHROSVIT, 2014. № 5. S. 76-80.
21. Shyriaieva N. Yu. Upravlinnia rozvytkom vyrobnyccho-hospodarskoi diialnosti budivelnoi orhanizatsii. Technology audit and production reserves. 2012. № 4/2(6). S. 11-12.
22. Khobta V. M., Solodova O. A., Kravchenko S. I. Formuvannia hospodarskykh rishen : monohrafiia. Donetsk : Kashtan, 2003. 416 s.
23. Vashchenko A. A. Efektyvnist vyrobnyccho-hospodarskoi diialnosti v mekhanizmi upravlinnia promyslovymy pidpriemstvamy. Ekonomika promyslovosti. Ekonomichni visnyk. 2014. № 1. S. 80–87.
24. Zody Richard E. An Overview on Credentialing / Zody Richard E // Public Budgeting & Finance. 1998. Vol. 18. 40-48 pr.
25. Feier O. V. Teoretychni pidkhody do upravlinnia vyrobnyccho-hospodarskoiu diialnistiu pidpriemstva. Innovatsiina ekonomika. 2017. №11-12 [72]. S. 140-144.
26. Hurska I. S., Herchanivska S. V. Feduniak I. O. Systema upravlinnia vyrobnyccho-

hospodarskoiu diialnistiu ahrarnykh pidpriumstv v umovakh voiennoho stanu. Zbirnyk naukovykh prats TDATU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky). 2024, № 1(50). S. 70-76.

Abstract. *The article is devoted to substantiating the feasibility of introducing management of production and economic activities of enterprises. Today, the activities of industrial enterprises of Ukraine take place in conditions of war, characterized by a high level of uncertainty, instability, risk, and such that require an operational response in order to ensure the sustainable development of their activities. To ensure the effective operation of the enterprise under such conditions, it is possible by introducing scientifically based approaches to the management of production and economic activities into the economic practice of enterprises, as the basis of its functioning. For this purpose, the etymology of the terms "production activity", "economic activity", "production and economic activity" was studied, which allowed to fully reveal the content of the tasks assigned to the management of production and economic activities of enterprises.*

It has been proven that the management of production and economic activities of enterprises is a process of targeted influence of managers of all levels on the process of implementing operational, financial, investment, marketing, logistics and other types of activities stipulated by the Charter of enterprises, which takes place on the basis of relevant principles and meets the goals of entrepreneurial activity. It has been established that for effective management of production and economic activities of enterprises it is advisable to adhere to the following principles: systematicity; comprehensiveness; unity of goals; planning; objectivity; optimization and flexibility.

The article determines that for effective management of production and economic activities of enterprises, it is advisable to adhere to the following principles: systematicity; comprehensiveness; unity of goals; planning; objectivity; optimization and flexibility.

Key words: *enterprise, production activity, economic activity, production and economic activity, management, efficiency.*